Żydowscy architekci Wrocławia

Erich Mendelsohn, uznawany dziś powszechnie za jednego z najwybitniejszych przedstawicieli modernizmu w architekturze, prognozował w lutym 1933 roku, że „proces degradacji Żydów, nawet tych, którzy w najlepszym tego słowa znaczeniu zasłużyli się dla międzynarodowego prestiżu Niemiec, będzie trwał przez długi czas”. Mendelsohn nie miał złudzeń, 30 stycznia tego samego roku nowym Kanclerzem Niemiec został bowiem Adolf Hitler, przywódca narodowych socjalistów. Już 13 lat wcześniej w programie partii Hitlera (NSDAP) pojawił się zapis mówiący, że „żaden Żyd nie może być członkiem narodu niemieckiego”. Tymczasem sam Mendelsohn czuł się i Niemcem, i Żydem, a przy tym bez wątpienia znakomicie reprezentował Niemcy w międzynarodowym świecie architektonicznym. Mendelsohn nie mieszkał we Wrocławiu, choć jedno z jego dzieł znalazło się także i tutaj (obecnie Dom Handlowy „Kameleon”), architekturę miasta tworzyli głównie twórcy lokalni, wśród których w przełomowym 1933 roku było przeszło 30 architektów i budowniczych pochodzenia żydowskiego. Część z nich zaprojektowała budynki, bez których trudno wyobrazić sobie nie tylko przedwojenną, ale i dzisiejszą panoramę Wrocławia.

Wystawa ukazuje sylwetki zaledwie siedmiu architektów pochodzenia żydowskiego i ich siedem dzieł wzniesionych we Wrocławiu. Wszystkie dokumentują ciągłość obecności twórców pochodzenia żydowskiego w naszym mieście, a także ilustrują zmiany w postrzeganiu architektury, szczególnie jej form.

Wrocław
miasto spotkań

FBK | Fundacja Bente Kahan

Żydowscy architekci Wrocławia

Wymazanie

Architekci-Żydzi działali w dawnym Breslau od pierwszej połowy XIX wieku (w 1812 roku Żydów zrównano w prawach, w tym w prawie wyboru dowolnych studiów, z innymi obywatelami Prus) do 1933 roku. Wtedy wprowadzono „paragraf aryjski” do statutu Związku Niemieckich Architektów (Bund Deutscher Architekten), który następnie włączono do Izby Kultury Rzeszy (Reichskulturkammer). Architektów pochodzenia żydowskiego zaczęto wykreślać z listy członków związku branżowego (jak Mendelsohna), albo odmawiano im wpisu do Izby Kultury Rzeszy (jak Richardowi i Paulowi Ehrlichom). Nie można było jednak uprawiać zawodu bez przynależności do izby. Później było już tylko gorzej. We wrześniu 1935 roku pozbawiono Żydów niemieckiego obywatelstwa. W listopadzie 1937 roku podjęto decyzję o „aryzacji” gospodarki, co otworzyło drzwi do odbierania Żydom majątków. W nocy z 9 na 10 listopada 1938 roku przeprowadzono w całych Niemczech pogrom Żydów, który miał we Wrocławiu dramatyczny przebieg. W 1941 roku rozpoczęto deportacje wrocławskich Żydów do nazistowskich obozów koncentracyjnych.

Zniknęli ludzie, zostały budynki.

Edwin Oppler

Edwin Oppler

(1831-1880) - architekt synagog, propagator neogotyku w architekturze. Urodził się w Oleśnicy, a we Wrocławiu ukończył Gimnazjum im. Króla Fryderyka II (Friedrichs-Gymnasium). Studiował w politechnice w Hanowerze, a szlify projektanta zdobywał w pracowniach Conrada Wilhelma Hasego i Eugene'a Viollet-le-Duca w Paryżu. We Wrocławiu zbudował Nową Synagogę, zaprojektował też trzy grobowce: swojego ojca oraz rodzin Kolkerów i Heimannów.

Nowa Synagoga została wzniesiona w latach 1866-1872 przy dzisiejszej ul. Łąkowej. Świątynia była budowlą centralną, a w jej bryle dominowała kopuła, którą ustawiono na bębnie zdobionym rozetami. Edwin Oppler uważał, że w „Niemczech, niemieccy Żydzi powinni budować w niemieckim stylu", dlatego w projekcie synagogi wykorzystał motywy zaczerpnięte z architektury niemieckiego romanizmu. Wrocławska Nowa Synagoga była drugą co do wielkości (po berlińskiej) bożnicą w przedwojennych Niemczech.

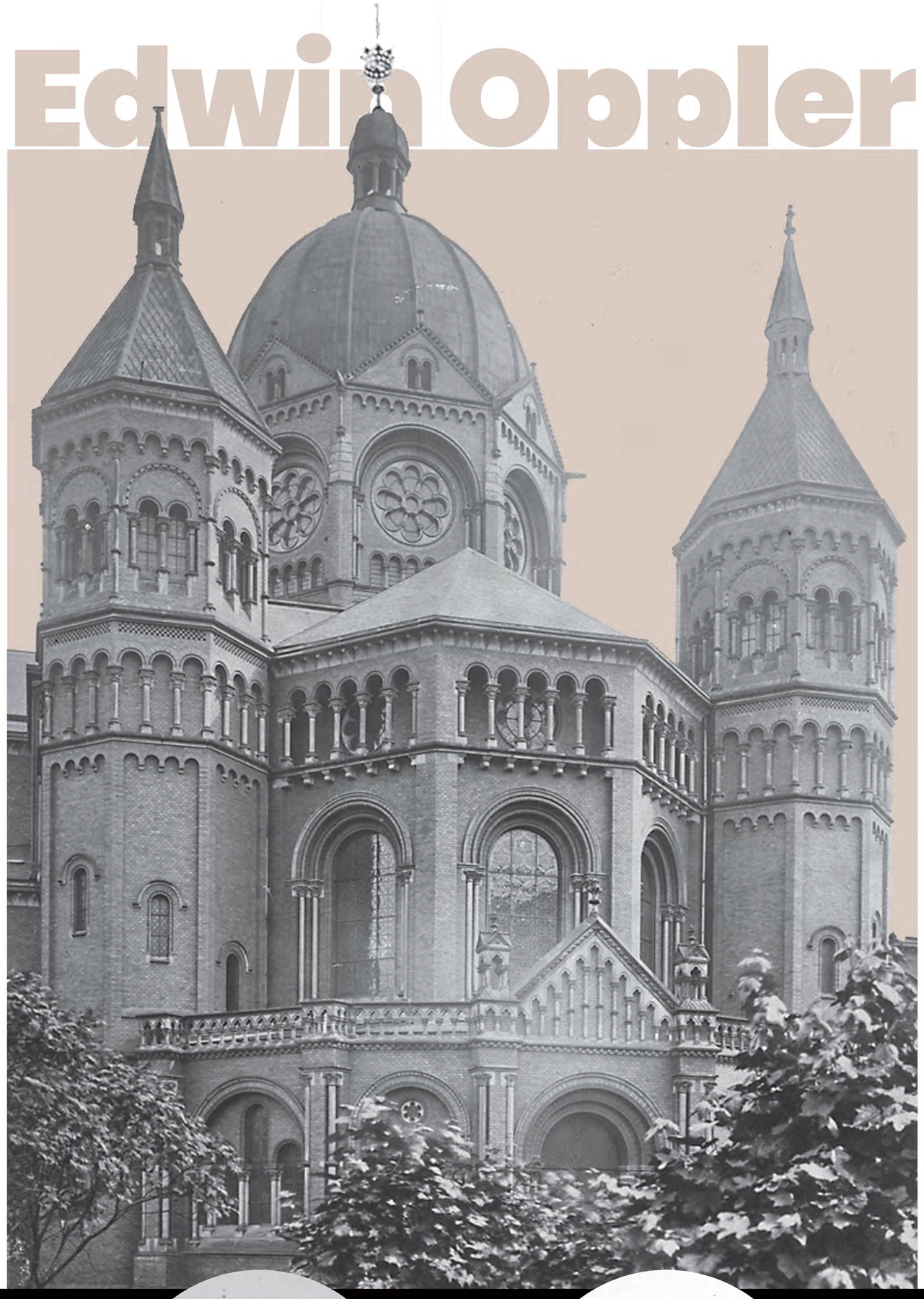

Ze wspomnień Kennetha Arkwrighta urodzonego we Wrocławiu 16 kwietnia 1929 roku:

„W mojej dziecięcej wyobraźni zakładałem, że Nowa Synagoga w Breslau istniała od zawsze. Nadal trudno mi pogodzić się z faktem, że ten imponujący budynek był akceptowany przez mieszkańców Breslau tylko przez 46 lat. Nowa Synagoga w Breslau została zaprojektowana przez architekta Edwina Opplera i poświęcona 29 września 1872 roku. Liczyła ponad 2000 miejsc i była jedną z największych synagog w Europie. Posiadała okazałe, nowoczesne organy, znakomity profesjonalny chór, a jej kantorem przez wiele lat był pierwszy tenor Opery Wrocławskiej, Selmar Steifmann. […] 60-metrowa kopuła synagogi i wieże w czterech rogach budynku były widoczne z każdego miejsca w mieście. W żydowskie święta była wypełniona po brzegi […]. Towarzyszenie rodzicom i dziadkom podczas nabożeństw w tej świątyni zawsze było dla mnie niezapomnianym przeżyciem. Dziadek uczestniczył w uroczystościach ubrany w szare spodnie w prążki, frak i cylinder, a jego miejsce pierwszej klasy w przedniej części budynku pozwalało mi z bliska wszystko widzieć i słyszeć. Po południu w Dzień Pojednania dostawałem tyle kieszonkowego, żeby móc kupić dwa małe bukiety fiołków od sprzedawców kwiatów, którzy gromadzili się na ulicy przed synagogą, i zanieść je jako prezent mamie i babci siedzącym na galerii dla kobiet. Nie byłem w tym odosobniony. Zapach ponad tysiąca bukietów fiołków, które wypełniały synagogę przez resztę długiego dnia nabożeństwa, wciąż pozostaje w mojej pamięci."

Nowa Synagoga została spalona przez hitlerowskie bojówki w czasie Nocy Kryształowej (z 9 na 10 listopada 1938 roku).

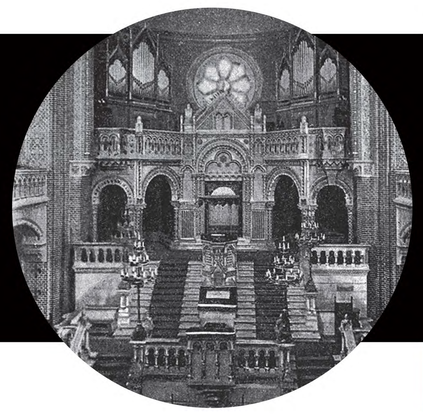

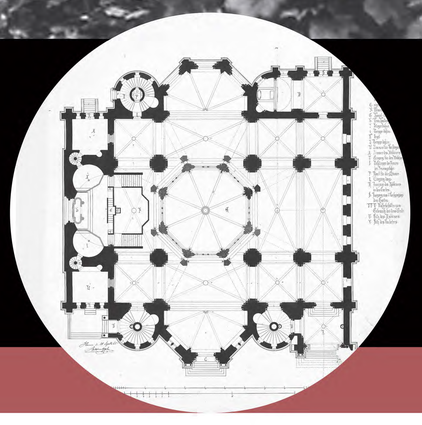

1872

Nowa Synagoga

zniszczona w 1938, ul. Łąkowa

Richard Wolffenstein

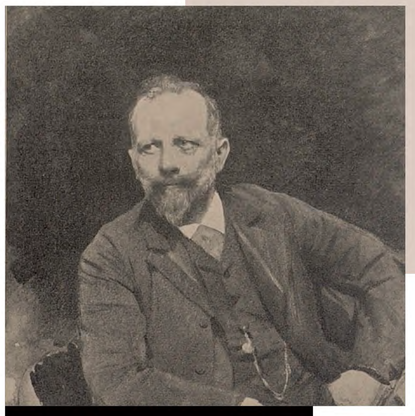

Richard Wolffenstein

(1846-1919) – architekt, reprezentant historyzmu, działał głównie w Berlinie w spółce z Wilhelmem Cremerem (1845-1919).
W dossier firmy Cremer & Wolffenstein znajdowały się: synagogi, budynki publiczne i handlowe, hotele, teatry, domy mieszkalne. We Wrocławiu wspólnicy zaprojektowali m.in. kamienicę przy Podwalu 68.

Wilhelm Cremer i Richard Wolffenstein niemal 40 lat prowadzili wspólnie pracownię projektową, która odnosiła sukcesy i zmieniła – jak pisano w prasie – architektoniczny obraz Berlina oraz innych miast cesarskich Niemiec. Pierwszym projektem Cremera i Wolffensteina była konkursowa koncepcja budynku Reichstagu, która została wyróżniona drugą nagrodą. Jednak prawdziwy rozgłos przyniosła architektom wizja zabudowy mieszkaniowej i biurowej, którą zrealizowano przy Kaiser-Wilhelm-Str. w Berlinie. Kamienice, wzniesione głównie w latach 80. XIX wieku stanowiły jeden z pierwszych w Niemczech przykładów zastosowania neobaroku w architekturze. O ile projekty domów mieszkalnych i handlowych zapewniły architektom popularność (także we Wrocławiu), o tyle prawdziwą specjalnością spółki była budowa synagog. Wolffenstein był architektem pochodzenia żydowskiego, tymczasem Cremer opisywany był w prasie jako jego „głęboko wierzący katolicki wspólnik", co jednak w żaden sposób nie wpływało na działalność firmy i wybór tematów projektowych. W ciągu całej kariery zawodowej Cremer i Wolffenstein zaprojektowali jedenaście bożnic, z których osiem zrealizowano. Żadna z nich nie przetrwała do dziś – wszystkie zostały zburzone w okresie III Rzeszy. Wtedy też zamordowano, w ramach nazistowskiego programu eutanazji, syna Wolffensteina Ottona, który zmagał się z chorobą psychiczną.

Kamienica przy Podwalu 68 została wzniesiona z inicjatywy budowniczego Heinricha Simona (1845-1924), który najprawdopodobniej sam zaprojektował jej bryłę i układ wnętrz. Projekt elewacji zlecił spółce Cremer & Wolffenstein. Budynek wzniesiono w latach 1883-1884. Pierwotnie miał on trzy kondygnacje, a na każdej z nich znajdowało się jedno siedmiopokojowe mieszkanie do wynajęcia. W latach 20. XX wieku kamienicę podwyższono o jedno piętro, a dziś jest ona siedzibą Państwowej Szkoły Muzycznej II stopnia im. Ryszarda Bukowskiego.

lata 80. XIX w.

kamienica ***Heinricha Simona***

ul. Podwale 68

Leo Schlesinger

Firma Schlesinger & Grünbaum, dla której Leo Schlesinger zaprojektował dom handlowy w pierzei dzisiejszej ul. Rzeźniczej, zajmowała się szyciem i sprzedażą konfekcji męskiej i chłopięcej. W budynku znalazły się ekspozycje, sklepy, szwalnie i magazyny, a on sam stanowił reklamę przedsiębiorstwa dzięki niemal całkowicie przeszklonej fasadzie. Szklane tafle podzielone filigranową stalową konstrukcją zostały umieszczone między kamiennymi „arkadami". Górną partię frontu ozdobiono secesyjnymi dekoracjami, m.in.: rzeźbami głów kobiecych, które ustawiono na zdwojonych kolumienkach, obeliskami i roślinnymi ornamentami.

W domu towarowym Schlesinger & Grünbaum sprzedawano nie tylko produkowaną na miejscu konfekcję, ale też wynajmowano powierzchnie handlowe innym dostawcom mody męskiej. W 1937 roku budynek należał do Isidora Guttmana, jednego z inicjatorów jego powstania i Mety Schlesinger, wdowy po Maxie, wspólniku w firmie Schlesinger & Grünbaum. Już rok później przedsiębiorstwo, a wraz z nim dom handlowy zostały poddane procesowi „aryzacji", w wyniku którego stały się własnością Franza Metznera i Romualda Swidzinskiego. Na początku lat 40. budynek należał do firmy Georga Müllera, który szył w nim odzież dla żołnierzy niemieckiej armii. Po 1945 roku w dawnym domu towarowym Schlesinger & Grünbaum nadal produkowano i sprzedawano ubrania, tym razem pod szyldem Dolnośląskiego Zjednoczenia Przemysłu Konfekcyjnego, z którego z czasem wyodrębniono Zakład Przemysłu Odzieżowego „Intermoda". Budynek służył „Intermodzie" przez niemal 50 lat, zachowując swoje przedwojenne funkcje. Dziś dawny dom handlowy jest biurowcem.

Leo Schlesinger

(1863-1937?) – wrocławski architekt prowadzący wraz z Hermannem Benedicktem spółkę projektowo-wykonawczą. Projektował głównie wille (np. przy ul. Jastrzębiej 11) i ich przebudowy oraz domy handlowe, m.in. firm: Schlesinger & Grünbaum (ul. Rzeźnicza 32/33) i Louis Lewy (Rynek 39/40).

XIX/XX w.

sklep i fabryka konfekcji

Schlesinger & Grünbaum

ul. Rzeźnicza 32/33

Richard & Paul Ehrlichowie

W 1906 roku, przy dzisiejszej ulicy Jastrzębiej 18-20, Paul Ehrlich wzniósł własny dom, który zaprojektował wspólnie z bratem Richardem. Willa zwracała uwagę współczesnych, została nawet opisana w czasopiśmie wydawanym przez śląski Związek Rzemiosła Artystycznego. Autor opisu ubolewał, że „nie da się w pełni oddać ducha tego budynku [...] słowami, a nawet najlepszymi zdjęciami. To przyjemne uczucie «bycia w domu», które architekt stworzył za pomocą różnorodnych zabiegów artystycznych, można odczuć tylko wtedy, gdy jest się w samych wnętrzach". Dom stanowił wzorzec dla innych inwestorów, swoistą reklamę możliwości projektowych braci Ehrlichów i lokalnych rzemieślników, którzy zostali zaangażowani do wykonania prac rzeźbiarskich, kowalskich oraz meblarskich. „Reklama" była zapewne skuteczna, skoro architekci zaprojektowali w pierwszych dwóch dekadach XX wieku kilkanaście willi i domów mieszkalnych, w tym m.in. zachowane do dziś wille Adolfa Sternberga (al. Kasztanowa 23) i Georga Cohna (al. Jaworowa 9-11).

Błyskotliwa kariera braci Ehrlichów została przerwana dojściem do władzy narodowych socjalistów, do 1935 roku pracowali jeszcze na zlecenie Gminy Żydowskiej. Nie wyjechali z Wrocławia – w chwili wybuchu wojny Paul miał już 69, a Richard 73 lata. W 1941 roku obaj zostali deportowani do obozu przejściowego w Tormersdorf, a następnie do obozu koncentracyjnego w Theresienstadt, gdzie zmarli z wycieńczenia. Taki sam los spotkał ich siostrę, Margarete i Elizabeth, żonę Paula.

Jako pierwsi postanowili upamiętnić braci Ehrlichów i ich najbliższą rodzinę uczniowie szkoły „Szalom Alejchem", która w latach 2012-2019 miała siedzibę w domu Paula. Z własnej inicjatywy przekształcili cztery płytki chodnikowe leżące na dziedzińcu willi w „kamienie pamięci".

Paul Ehrlich

(1870-1942) – architekt, absolwent Gimnazjum św. Marii Magdaleny we Wrocławiu, studiował architekturę w Wyższej Szkole Technicznej w Charlottenburgu. Po zdaniu egzaminów został urzędnikiem państwowym (Regierungsbaumeister) z uprawnieniami do pracy w publicznych służbach budowlanych. Od 1906 roku prowadził z bratem Richardem spółkę projektowo-wykonawczą.

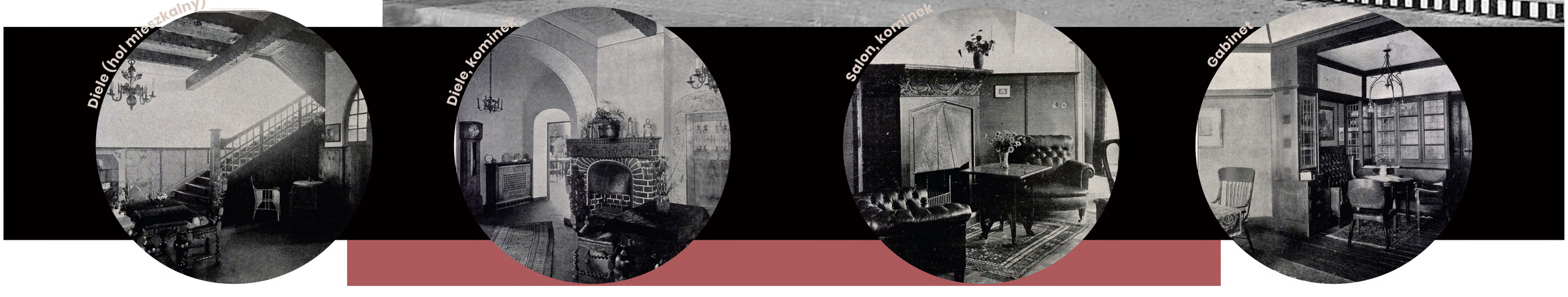

pocz. XX w.

dom Paula Ehrlicha

ul. Jastrzębia 18-20

Richard & Paul Ehrlichowie

Richard Ehrlich

(1866-1942) – podobnie jak młodszy brat - ukończył Gimnazjum św. Marii Magdaleny, studiował architekturę w Wyższej Szkole Technicznej w Charlottenburgu i rozpoczął karierę zawodową w państwowej administracji budowlanej. We wspólnej firmie Ehrlichowie projektowali różne budynki na zlecenie gminy i fundacji żydowskich, a także: wille, wielorodzinne domy mieszkalne, budynki publiczne i handlowe.

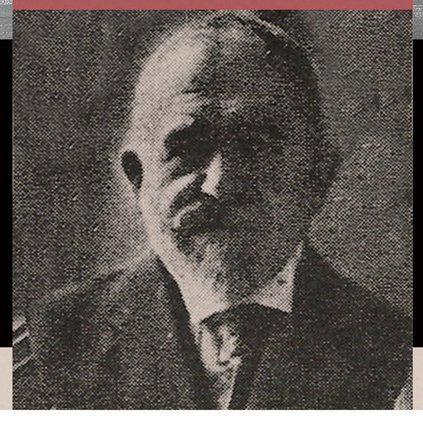

Dom handlowy powstał z inicjatywy Juliusa Schottländera (1835-1911), jednego z najbogatszych wrocławian końca XIX wieku. Zaczynał karierę przedsiębiorcy od produkcji olejów spożywczych, zaopatrywał armię pruską w czasie wojen z Austrią (1866 r.) i Francją (1870-1871 r.), inwestował w zakłady przemysłowe i domy bankierskie. Schottländer był właścicielem wielu majątków ziemskich położonych w okolicach Wrocławia. Prowadził też rozległą działalność filantropijną – ufundował m.in. Żydowski Dom Starców, współfinansował budowę szpitala żydowskiego, przekazał miastu tereny, na których powstał park Południowy i tor wyścigów konnych (Partynice). W swoich rodzinnych Ziębicach założył park miejski. Z okazji 70. urodzin podarował społeczeństwu fundację z kapitałem 3 000 000 marek. Odsetki od tej sumy miały służyć wspieraniu instytucji charytatywnych i różnych stowarzyszeń, nie tylko żydowskich, działających we Wrocławiu i Ziębicach. Ci, którzy znali przedsiębiorcę, określali go jako „godną szacunku osobistość o niezwykłym charakterze, przenikliwym umyśle, dalekowzrocznym spojrzeniu", a przy tym „człowieka zamkniętego w sobie, w którego naturze można było dostrzec pewną surowość, sprawiającą, że każdy był przekonany, że Julius Schottländer we wszystkim, co robił kierował się wyłącznie najszlachetniejszymi intencjami".

Dawny Dom Handlowy Schottländera (u zbiegu ul. Świdnickiej i pl. Teatralnego) wyróżniał się żelbetową konstrukcją oraz nietypową w skali Wrocławia okładziną elewacji, którą wykonano z czerwonego piaskowca. Z tego samego kamienia wyrzeźbiono elementy dekoracyjne, m.in: alegorie nauki i pracy, plakiety z przedstawieniami różnych środków komunikacji, antycznych bogów oraz motywów roślinnych i zwierzęcych. Przed wojną mocno przeszklony parter mieścił sklepy, a na I piętrze urządzono kawiarnię Schloss Cafe.

druga dekada **XX w.**

dom handlowy Juliusa Schottländera

ul. Świdnicka 34

Erich Mendelsohn

Erich Mendelsohn

(1887-1953) – czołowy architekt modernizmu, zaprojektował budynki-symbole architektury XX wieku, m.in.: Wieżę Einsteina w Poczdamie (1923), domy towarowe Schockenów (Stuttgart, Chemnitz, 1926-1930), Columbushaus w Berlinie (1932). We Wrocławiu wybudował tylko jeden gmach - Dom Towarowy Petersdorff (dziś Dom Handlowy „Kameleon").

W 1927 roku Erich Mendelsohn otrzymał od Rudolfa Petersdorffa zlecenie rozbudowy należącego do niego domu towarowego położonego przy ul. Oławskiej 7/8. Nowa część stanęła od strony ul. Szewskiej na miejscu trzech wyburzonych kamienic. Od razu budynek okrzyknięto mianem „absolutnie wzorowego dokonania" i uznano go za „prospekt propagandowy" firmy Petersdorffa. Zwracały uwagę: nowoczesna konstrukcja (stalowy szkielet, ściany osłonowe), poziome pasy przeszkleń (efektownie oświetlone nocą), ekspresyjny wykusz potraktowany jako akcent urbanistyczny widoczny od strony Rynku, a także wnętrza, które zostały zaprojektowane przez Heinricha Tischlera, wrocławskiego malarza i architekta pochodzenia żydowskiego.

W 1933 roku, po dojściu do władzy narodowych socjalistów i eksplozji antysemityzmu, Mendelsohn zmagał się z wykluczeniem z życia zawodowego i społecznego.

Z listu Eugena Höniga, przewodniczącego Związku Niemieckich Architektów (BDA) do Ericha Mendelsohna:

Monachium, 4 października 1933

Szanowny Panie Kolego!

W trakcie 30. konferencji związkowej, która odbyła się kilka dni temu w Monachium, statut BDA został zasadniczo zmieniony. Jednogłośnie postanowiono między innymi, że członkostwo w BDA będzie uzależnione od posiadania pochodzenia aryjskiego. Ze względu na tę zmianę w przepisach, konieczne jest wydanie nakazu wykreślenia Pana z listy [członków] stowarzyszenia. Jednocześnie proszę o zaprzestanie używania tytułu architekta „BDA".

Wiosną 1933 roku Mendelsohn wyemigrował wraz z rodziną do Holandii, następnie do Wielkiej Brytanii (prowadził równolegle pracownie projektowe w Londynie i Jerozolimie). W 1941 roku osiadł na stałe w USA, uczył na Uniwersytecie Kalifornijskim w Berkeley, projektował głównie synagogi i szpitale.

ze zbiorów Muzeum Architektury we Wrocławiu

lata 20. XX w.

dom handlowy Rudolfa Petersdorffa

ul. Szewska 6/7

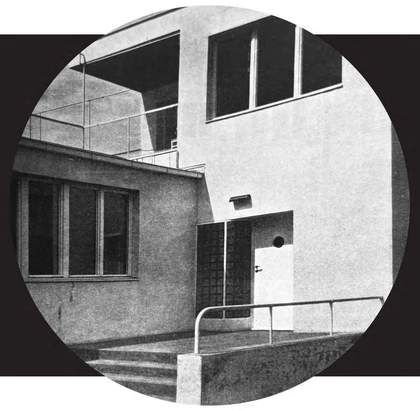

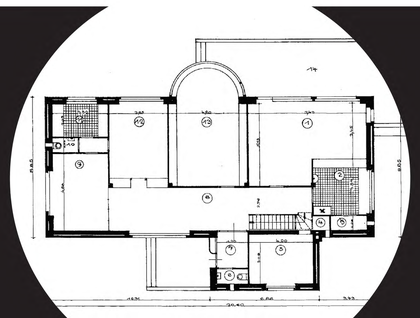

Moritz Hadda

– architekt modernista, studiował we Wrocławiu pod kierunkiem Hansa Poelziga. Uważał architekturę za „najwyższą formę ekspresji kulturowej i intelektualnej". W latach 1917-1927 prowadził z Wilhelmem Ludwigiem Schlesingerem (1887-1942) pracownię projektową, w której powstawały głównie koncepcje budynków mieszkalnych. Najbardziej znanym, zachowanym dziełem architektów jest adaptacja kamienicy usytuowanej przy dzisiejszej ulicy Michała Bałuckiego 2 na biurowiec (obecnie budynek znów jest domem mieszkalnym). Obaj zostali zamordowani przez nazistów.

W 1929 roku otwarto we Wrocławiu wystawę Mieszkanie i Miejsce Pracy (Wohnung und Werkraum Ausstellung – WuWA), w ramach której zaprezentowano eksperymentalne osiedle mieszkaniowe. Moritz Hadda był jednym z architektów zaproszonych do wzięcia udziału w przedsięwzięciu. Zaprojektował wzorcową ulicę handlową. Przygotował koncepcję dwóch sekcji (numery 18, 20) budynku szeregowego, wzniesionego przy dzisiejszej ulicy Tramwajowej, a także projekt domu wolno stającego, usytuowanego przy ul. Zielonego Dębu 19. Ostatni z wymienionych budynków wyróżniał się ogromnym tarasem na dachu (42 m^2) i efektownie zarysowanym półkolistym wykuszem. Hadda zaprojektował też wyposażenie wnętrz i aranżację ogrodu. Każdy dom – jak pisał – „jest ostatecznie maszyną służącą potrzebom człowieka".

W 1934 roku Moritz Hadda został wykluczony z Izby Kultury Rzeszy (Reichskulturkammer), do której włączono Związek Niemieckich Architektów (BDA). Stracił tym samym prawo wykonywania zawodu. Pomocną dłoń wyciągnęła do niego administracja wrocławskiej Gminy Żydowskiej, która zleciła mu w 1935 roku kierowanie pracami budowlanymi podczas renowacji Nowej Synagogi. Hadda uważał, że konieczny remont otwierał drogę do rearanżacji wnętrz świątyni i zademonstrowania „ducha i wrażliwości naszej [żydowskiej] społeczności". Synagoga miała być już nie tylko symbolem lokalnej gminy żydowskiej, ale wszystkich niemieckich Żydów. Architekt był przekonany, że niemieccy obywatele niebędący Żydami zaakceptują niemieckich Żydów jako równych sobie, jeśli ci ostatni udowodnią, że dorównują im pod względem kultury. Apelował zatem o pracę nad „specyficznie żydowską sztuką [...], ponieważ każda społeczność jest oceniana według swojej pozycji moralnej, intelektualnej i artystycznej". Hadda wierzył, że wspólnoty równe pod względem „kulturowego wyrafinowania" będą się wzajemnie szanować i współdziałać, pokonując nazistowską propagandę. Architekt był przeciwnikiem ruchu syjonistycznego, nie planował emigracji. Późną jesienią 1941 roku został aresztowany, wywieziony do getta w Kownie i rozstrzelany.

Moritz Hadda

lata 20. XX w.

WuWA, dom 36

ul. Zielonego Dębu 19

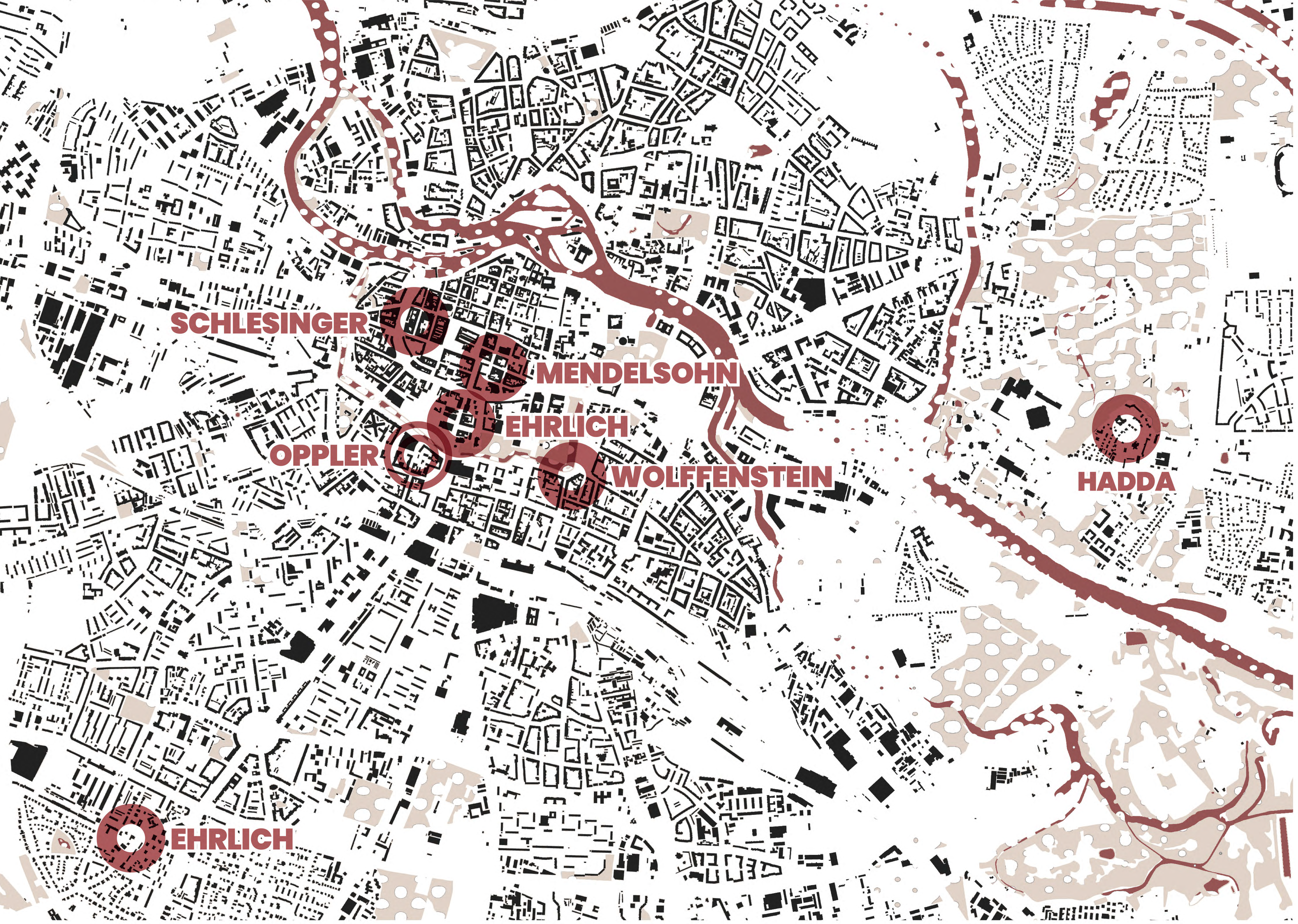

Misją **Fundacji Bente Kahan** jest propagowanie wzajemnego szacunku oraz praw człowieka z perspektywy tragicznych wydarzeń i losów europejskich Żydów w czasie II wojny światowej.

Od 20 lat staramy się przywracać europejskie żydowskie dziedzictwo kulturowe. Byliśmy odpowiedzialni za odrestaurowanie Synagogi pod Białym Bocianem (2010), szulu/ małej synagogi (2015), mykwy/ łaźni rytualnej (2018) i centrum edukacyjnego w piwnicy synagogi.

W 2017 roku FBK przeprowadziła wykopaliska archeologiczne na terenie wybudowanej w 1872 roku Nowej Synagogi (zniszczonej podczas nocy kryształowej 8 listopada 1933 roku). Przed zburzeniem mogła ona pomieścić 2000 wiernych.

W roku 2023 FBK przeprowadziła badania archeologiczne w podziemiach Instytutu Historycznego UWr, gdzie odkryto pozostałości XIII lub XIV-wiecznej synagogi oraz najprawdopodobniej mykwy.

Prowadziliśmy Centrum Edukacji i Kultury Żydowskiej w Synagodze pod Białym Bocianem (2006-2022), gdzie wyprodukowano wiele przedstawień, koncertów, nagrań, konferencji, publikacji oraz wystaw historycznych i artystycznych, wiele z nich w ramach projektu *Dni Wzajemnego Szacunku*.

Obecnie Fundacja wykorzystuje nowe technologie, aby szerzej docierać do odbiorców w Polsce i za granicą. Wśród wielu realizowanych projektów należy wymienić *Historię Odzyskaną*, ukazujące żydowskie dziedzictwo Wrocławia i Dolnego Śląska oraz *Nieukończone życia*, multimedialny projekt prezentujący żydowskich artystów Europy, zgładzonych w czasie Holokaustu, który jest prezentowany w formie wystawy w prestiżowych miejscach w Europie.

opracowanie merytoryczne i graficzne

Agnieszka Tomaszewicz i Joanna Majczyk

Koordynacja i realizacja wystawy

Fundacja Bente Kahan: Bente Kahan, Marek Mielczarek, Agnieszka Imiela-Sikora, Beata Mazurek

FBK | Fundacja Bente Kahan

Projekt dofinansowywany ze środków Gminy Wrocław.

Wrocław miasto spotkań